

De tyska anarkisterna och kriget

Paul Schreyer

1915

Innehåll

I. Före kriget.	3
II. Under det kriget fortgår.	3
III. Efter kriget.	4

I. Före kriget.

Den anarkistiska rörelsen i Tyskland gestaltade sig i början rätt obetydlig, ty innan kriget bröt ut fanns i Tyskland endast två anarkistiska organ med en upplaga av ungefär 2,000 exemplar, av vilka organ det ena »Den frie arbetaren» utgavs i Berlin och det andra »Kampen» i Hamburg. Men - trots att rörelsen var obetydlig bedrevs en stark agitation, vilken dock genom polisens och socialdemokraternas bekämpande var förbunden med stora svårigheter. Propagandans största vikt, ja, man skulle kunna säga tyngdvikt avsåg kampen mot militarismen och kriget.

I kampen mot dessa, härskade ibland medlemmarna ingen som helst skillnad i principen, men väl i kampens beskaffenhet. Vid varje sammankomst hänvisades särskilt på militarismens kulturskadlighet och som måste föra till krig. Det blev även påvisat, vilka nackdelar kasärnlivet utövade på ungdomens utveckling, man försökte visa för arbetarna att militären endast avsåg att undertrycka den arbetande klassen o. s. v., med ett ord en ärlig principiell propaganda mot militarismen. Denna propaganda måste också föras emot socialdemokratien, så mycket mer som denna kunde inträda, för en mer eller mindre demokratisk härordning. Dessa partiförare hade nämligen mycket väl förstått att hos sina anhängare inpräglade nödvändigheten av en demokratisk milis och dess oskadlighet, så att det ingenting tjänade till att kämpa emot. Det har ofta förekommit mig som att de socialdemokratiska talarna i alla punkter gav mig rätt uti min kritik över socialdemokratien, utom i den punkten, nämligen, att den av socialdemokratien fordrade milisen endast tjänade till folkets undertryckande, och att socialdemokraterna sålunda hjälpte till att förbereda kriget, vilket, när det en gång var utbrutet, också av dessa måste understödjas. Därpå ville i alla fall arbetarna ej tro, utan var fast mer alldeles övertygade om att partiet skulle göra allt för att avvända kriget.

I dag ser vi på vilket vis det blivit avvänt. Gent emot dessa arbetarnas fördomar var det med våra antimilitaristiska åsikter svårt att göra oss gällande. De socialdemokratiska ledarna gjorde allt för att undvika en ärlig diskussion, ja de skydde ej att genom förtälets makt skada oss. Men trots allt detta gjorde vi allt för att bibräda våra åsikter, och detta ofta med mycket gott resultat, vilket ock kan betygas av alla de som närmare känner till rörelsen i Tyskland, men jag är av olika orsaker förbjuden att yttra mig därom, men de många talar ett tillräckligt tydligt språk. I varje fall, när ett krig hotade att bryta ut - vilket man på sednaste åren rätt ofta kunde befara - var vi i alla fall de som alltid höjde våra röster däremot. På vår lott föll också nu den dubbla uppgiften att framlägga de regerandes brutala politik som måste föra till krig, samt att avslöja socialdemokratiens hycklande fredspropaganda. Av de våra måste många med fängelse sona denna propaganda, men trots allt fortsatte vi kampen mot kriget så länge det var möjligt. Denna kamp var mycket svår, i all synnerhet mot socialdemokraterna. Med sina tankar med avseende på försvarskriget hade de förgiftat folket. »Vi måste skydda vår kultur mot den ryska barbarismen» - så var det ledande motivet i deras fredspropaganda. Vi hade då den uppgiften att visa arbetarna att den så högt prisade tyska »kulturen» ej var mer värd än den ryska barbariet, att vi ej hade någon anledning att försvara oss, då våra politiska rättigheter skulle komma att beröva oss vår utkomst, ja, t. o. m. beröva oss friheten. I Tyskland existerar polisväldet för strejkande arbetare, i Ryssland knutpiskan. De arbetare som är missbelåtna med sin ställning skickar man i Ryssland till Sibirien, medan man i Tyskland sänder dem till tukthuset. Med dessa och dylika argument sökte vi att hos arbetarna inpränta tanken på motstånd mot kriget, det må nu vara ett anfalls- eller ett försvarskrig. På samma sätt varnade vi i juli månad 1914 folket för det hotande krigets faror, ja, ännu så sent som den 31 juli 1914 höll vi i Hamburg-Altona ett möte som gick ut på att ej gå i kriget. Detta möte var det sista före krigets utbrott. Besjälade av hoppet att kriget ännu skulle kunna förhindras var ungefär 1,000 arbetare tillstädeskomna, men på samma gång de hoppades var dock deras hjärtan uppfyllda av fruktan av, att nu kunde intet mer göras att förhindra kriget. Denna fruktan var väckt på grund av socialdemokraternas hållning, vilka i dessa frågor ofta svängde om med parolen »krig mot Ryssland».

II. Under det kriget fortgår.

Vi var med avseende på vår propaganda övertygade om att, därest den tyska regeringen skulle hålla ett krig för nödvändigt, så skulle det också bryta ut. Vår rörelse tillika med den antimilitaristiska syndikalistiska

rörelsen (fri förening av tyska yrkesgrenar) voro endast obetydliga och maktlösa och kunde i följd därav ej förhindra kriget.

De till antalet mycket starka socialdemokraterna skulle alldeles säkert ingenting företaga emot kriget, ja, de skulle t. o. m. understödja detsamma. Med anledning därav var vi ej alls överraskade över att se att socialdemokraterna genom sin hållning ställde sig på regeringens sida. Att tänka på några verksammare medel mot kriget, kunde man naturligtvis under sådana omständigheter ej göra. Det återstod således ej annat för oss än att fly vilket också lyckades för många. Det är alldeles självklart att regeringen ej skulle behandla oss efter regeln »det finns inga partier mer», ty om också vårt parti endast var ett litet, så var i alla fall vår i princip trofasta antimilitariska propaganda mycket fruktad. »Den frie arbetaren» av den i augusti blev beslagtagen av polismyndigheterna. Den 5:te augusti blev tidningens redaktion stängd av polisen samtidigt som de syndikalistiska tidskrifterna »Pionier» och »Enighet» blev förbjudna. Man straffade oss också därmed att våra brev blev genomlästa av myndigheterna. Därigenom att några av våra medlemmar försvann från Hamburg omöjliggjordes också utgivandet av »Kampen». Husvisiteringar förekom. En av våra medlemmar i Hamburg vid namn Geisler blev häktad på några dagar på det att han skulle omtala varest flyktingarna uppehöll sig. I Berlin blev en vid namn Eberhard häktad. Detsamma inträffade i Mühlhausen då en annan vid namn Altenbach häktades. Den sistnämnde befinner sig ännu i fängelset i Tyskland. I städerna Düsseldorf, Crefeld, Elberfeld o. s. v. blev ett stort antal av våra medlemmar häktade, men trots allt detta blev vi dock ståndaktiga. Av alla de som deltog i rörelsen är mig endast ett fall bekant då en av de våra anmälde sig som »frivillig» medan han satt i fängelset. (De intellektuella Bruno Wille, Landauer o. s. v. var av oss redan dessförinnan ej mera erkända.) Vi försökte nu att utgeva en tidskrift kallad »Meddelanden från anarkistiska federationen». Endast det första numret kom i mina händer och jag betvivlar att några fler nummer kunde utkomma. Under överskriften »Vår uppgift under kriget» heter det bland annat: I denna krigstid då man dör för fäderneslandet som man ej har någon del uti, men där man nu hungrar, fäderneslandet som tummelplats för de härskandes privilegier, där med ett ord, det genom kriget framkallade eländet girigt utbreder sina armar, där kastar vi ändå trots allt detta, ut ett räddningsankare av hopp och tillförsikt. Tyskarna har alltså varit sig lika under krigets gång.

III. Efter kriget.

Tyskarnas fasta hållning i alla åskådningar borgar för att vi i framtiden, när kriget slutat, ska fortfara med samma propaganda. Säkert skall motståndet bli ännu starkare, regeringen kommer att försöka allt som kan tjäna till att undertrycka rörelsen, som sedan skall uppblomma såsom en »välsignelse» för arbetarna. På deras sida kommer nog också de regeringsfromma socialdemokraterna att uppbjuda allt för att undertrycka deras röster som kommer att förehålla detta parti deras skamliga hållning. Segerjublet kommer att förvilda arbetarna och ställa dem ännu fientligare än förut mot anarkismen. De tyska anarkisterna kommer att finna ett stort hinder i sin kamp därigenom att de tycker socialdemokraterna visat en så krigsvänlig hållning. De tyska socialdemokraterna ska säkert ej underlåta att säga som så: »Se på edra förkämpar, de var också för kriget, de ville försvara rysk kultur mot den tyska kulturen, i följd därav är också våra åsikter berättigade». Till all lycka kan vi tyska anarkister hänvisa på vår hållning och förklara att vi genast vände oss mot Krapotkins ställning. Visserligen skall nog den som i Tyskland ej har tillfälle att läsa några anarkistiska skrifter ha svårt att tro på sanningen i dessa brev som Krapotkin skrivit till prof. Steffen, Guillaume o. s. v., och just därför att man ej kan förstå en sådan hållning, men den tyska anarkistiska rörelsen skall förstå att även bära detta med jämnmod. Men även om motståndet mot oss blir starkare, så har vi å andra sidan det hoppet att våra idéer så småningom ska bli förstådda av den tyske arbetaren. En del av de tyska arbetarna ska omsider inse det genomskinliga i den tyska socialdemokratien och vända sig till den anarkistiska rörelsen. Det skall bli oss kärt, att bjuda den tyske arbetaren välkommen att delta i vår rörelse och till vilken de tryggt kan ansluta sig. Då skall säkert krafter utveckla sig att vara i stånd till att driva propaganda. Tiden skall bli gynsam. Vi måste förstå att nu såväl som efter kriget förbereda våra idéer. Då skall också resultatet ej utebli.

Det Anarkistiska Biblioteket



Paul Schreyer
De tyska anarkisterna och kriget
1915

Tidningen Brand #13 1915

www.anarkistiskabiblioteket.se